

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 44 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstøndsloven)

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet 16. desember 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Regjeringen foreslår en midlertidig stønadsordning for å kompensere husholdninger som følge av ekstraordinært høye strømutfgifter. Strømprisene har i den siste delen av 2021 vært svært høye, særlig i sørlige deler av landet. Det har gitt en betydelig økning i husholdningenes strømutfgifter. Det er sannsynlig at strømprisene kan bli liggende på et høyt nivå også et stykke utover i 2022. Formålet med proposisjonen er å avhjelpe de økonomiske konsekvensene dette har eller vil kunne få, for husholdninger i hele landet.

I proposisjonen foreslår regjeringen en midlertidig lov som legger de rettslige rammene for en ordning der staten gir økonomisk stønad til husholdninger som er tilknyttet strømmettet, som følge av ekstraordinære strømutfgifter. I tillegg fremmer regjeringen en egen proposisjon med bevilgningsforslag om at staten skal finansiere stønadsordningen.

Siktemålet er at ordningen skal tre i kraft med virkning for strømforbruket i desember 2021, som vil havne på husholdningenes strømfaktura i januar 2022. Det foreslås at ordningen gjelder strømforbruk til og med utløpet av mars 2022, det vil si med siste oppgjør på strømfaktura i april 2022. Ordningen foreslås innrettet slik at staten

betaler for halvparten av husholdningens strømutfgifter over et visst nivå, som beregnes ut fra gjennomsnittlig månedspris i elspot-markedet.

Det foreslås at ordningen administreres av nettselskapene, som skal sørge for at stønad så langt som mulig gis som et fradrag på strømregningen. Ansvaret for å forvalte ordningen foreslås lagt til Reguleringsmyndigheten for energi, som også vil føre nødvendig tilsyn med ordningen. Stønadsordningen er et målrettet tiltak for husholdninger, og foreslås derfor avgrenset mot andre kundegrupper slik som næringsvirksomhet eller fritidsboliger.

Ordningen har til formål å gi en reell utgiftsreduksjon for privatpersoner dersom strømprisene blir svært høye, samtidig som den ikke skal undergrave husholdningenes motivasjon til fortsatt effektiv energibruk. Det foreslås derfor at staten kun dekker en andel av strømutfgiftene. Det foreslås også et øvre tak for hvor stort strømforbruk husholdningene i stønadsordningen skal få dekket.

Regjeringen foreslår at landbrukskunder inkluderes i ordningen. Det er ikke uvanlig at disse har strømforbruket fra våningshus og driftsbygninger registrert på samme måler. For disse kundene kan gårdsbruket i sin helhet være registrert i sluttbrukergruppe næring hos nett-

selskapene. Mange husholdninger som driver landbruksvirksomhet risikerer derfor å falle utenfor ordningen dersom ikke denne gruppen inkluderes.

Det foreslås en særskilt bestemmelse om prisregulering av fjernvarme, som etter energiloven er knyttet til prisen for elektrisk oppvarming.

2 Bakgrunn

2.1 Om kraftsituasjonen

Situasjonen i kraftmarkedet er ekstraordinær, både i Norge og i landene rundt oss. Strømprisen har gjennom sensommeren og høsten 2021 økt til svært høye nivåer og gitt en betydelig økning i husholdningenes strømutfgifter.

Med en fornybar og værvhengig kraftforsyning og et temperaturavhengig forbruk av kraft har vi erfaring med store prisvariasjoner i de norske strømprisene fra år til år, og mellom sesonger og uker. Slik vil det også være i årene framover. Det ekstraordinære i dagens situasjon er for det første at faktorene som på ulike måter påvirker den norske strømprisen, alle har trukket i retning av økte priser. For det andre har de høye strømprisene vedvart over en lang periode, med utsikter i markedet til at dette også vil være situasjonen gjennom resten av vinteren 2021/2022. Til slutt preges kraftsituasjonen også av begrensninger i overføringskapasiteten mellom sørlige og nordlige deler av Norge. Dette har gitt stort skille mellom strømprisen i ulike prisområder sør og nord i landet.

En viktig bakgrunn for de økte strømprisene høsten 2021 er at Europa står i en situasjon med rekordhøye priser på kull, gass og CO₂-kvoter, i en tid der den økonomiske aktiviteten i verden har tatt seg opp igjen etter strenge smittevern-tiltak. Situasjonen i Europa har vært forsterket av periodevis lav vindkraftproduksjon.

Utviklingen i det europeiske kraftmarkedet har stor innvirkning på norske strømpriser gjennom Norges overføringsforbindelser til utlandet. Samtidig med denne utviklingen har sørlige deler av Norge opplevd tørt vær gjennom sensommeren og høsten, med mindre tilsig til kraftmagasinene enn normalt. Magasinfyllingen i enkelte områder er nå så vidt over minimums fyllingsgrad for denne årstiden.

Utviklingen i de norske strømprisene gjennom vinteren er usikker, og avhenger både av værforholdene og kraftsituasjonen i landene rundt oss. Sammenliknet med andre land bruker norske

husholdninger i stor grad elektrisitet til oppvarming. Virkningene av de høye strømprisene for husholdningene blir derfor særlig synlig gjennom vintermånedene, når behovet for oppvarming er som høyest. Det er også stor variasjon mellom ulike husholdningers forbruk av kraft. Forbruket varierer avhengig av husholdningens størrelse, boareal og alder på bolig, geografisk plassering mv. Departementet foreslår en midlertidig ordning som gir husholdningene stønad dersom strømprisene holder seg på et ekstraordinært høyt nivå denne vinteren.

Ekstraordinære strømutfgifter i deler av landet

Norge er i dag inndelt i fem ulike prisområder for strøm, basert på begrensninger i det sentrale overføringsnettet for strøm. I den sørlige delen av Norge har kraftsystemet en sterk tilknytning til det europeiske kraftsystemet. Dette bidrar til et høyere prisnivå i denne delen av landet, samtidig som værforholdene har medvirket til lavere magasinfylling enn normalt. Dette gjelder prisområde NO1, NO2 og NO5 som utgjør fylkene Rogaland, Agder, Vestfold og Telemark, Oslo og Viken, samt mesteparten av Vestland og Innlandet. I tillegg kommer Røros som ligger i Trøndelag.

Spotprisen på kraft angir markedsprisen i de ulike prisområdene, uten nettleie og avgifter. I de sørlige områdene (NO1, NO2 og NO5) har den gjennomsnittlige spotprisen på kraft så langt i 2021 vært 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift (t.o.m. uke 49). Gjennomsnittlig spotpris på kraft for henholdsvis oktober, november og så langt i desember har vært 97, 106 og 151 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift, men i enkelttimer har strømprisene vært oppe i 419 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift. Til sammenlikning var den konsumprisjusterte spotprisen på kraft i perioden 2010–2020 33 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift i gjennomsnitt.

I Midt- og Nord-Norge (NO3 og NO4) har spotprisen på kraft i gjennomsnitt vært henholdsvis 41 og 35 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift så langt i 2021 (t.o.m. uke 49). Bakgrunnen for lavere priser i disse områdene er at strømprisene i mindre grad blir påvirket av utviklingen i Europa. Samtidig har magasinfyllingen i disse landsdelene vært god, og begrensninger i nettet sørover har resultert i at kraften blir igjen i prisområdene og ikke flyter sørover. Likevel har Midt- og Nord-Norge også opplevd høye pristopper i enkelte perioder den siste tiden. Blant annet varierte spotprisen på kraft i disse områdene mellom 72 og 225 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift i slutten av

november og starten av desember. Etter 9. desember har prisene igjen gått ned til mer normale nivåer.

Per 15. desember 2021 er terminprisene registrert hos Nasdaq for de sørlige prisområdene i Norge på 179 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift for januar, og 159 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift for første kvartal 2022. For prisområdene i Midt- og Nord-Norge er terminpriser på henholdsvis 100 og 97 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift for januar. Terminprisene for første kvartal 2022 ligger på 79 og 77 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift i henholdsvis Midt- og Nord-Norge.

2.2 Behovet for tiltak

I Hurdalsplattformen pekes det på flere tiltak for å redusere høye strømutgifter, blant annet lavere avgift på elektrisk kraft, økt bostøtte, geografisk prisutjevning av nettleie og styrkede forbrukerrettigheter. På lengre sikt vil utbygging av mer lønnsom kraftproduksjon, økt forbruk i nord og nettførsterkninger både på norsk og svensk side, bidra til å redusere prisforskjellene mellom nord og sør.

Selv om mange har god økonomi og husholdningene generelt har god sparing, vil så høye strømpriser som vi opplever nå være en stor belastning for familieøkonomien til mange vanlige husholdninger som ikke omfattes av de ordningene regjeringen allerede har lagt frem.

Regjeringen har i de siste ukene presentert en rekke tiltak som skal avhjelpe situasjonen, herunder forslag til redusert avgift på elektrisk kraft, økt bostøtte, økte overføringer til kommunene for merutgifter til økonomisk sosialhjelp, økt stønad til studentene og tilskudd til Enova for å støtte ENØK-tiltak i husholdningene. Det vises også til at husholdninger som ønsker forutsigbarhet kan inngå avtale om fastpris per kWt. Det er også viktig at bransjen gir betalingsutsettelse og tilbyr fastpriskontrakter til dem som ønsker det fremover. I tillegg foreslår regjeringen i denne proposisjonen en midlertidig stønadsordning til husholdningene for ekstraordinært høye strømutgifter vinteren 2021/2022. Kostnadene ved ordningen er nærmere beskrevet i en proposisjon med forslag til bevilgningsendringer, og er beregnet til 5 milliarder.

Den midlertidige ordningen vil få størst betydning dersom spotprisene på kraft vedvarer utover vinteren på det høye nivået som en har sett de siste månedene av 2021, ved at husholdningene gis stønad når gjennomsnittlig spotpris på kraft i

det relevante prisområdet overstiger 70 øre per kWt over en måned.

3 Forslag til midlertidig lov

3.1 Formål

Formålet med ordningen er å gi stønad til husholdninger for ekstraordinært høye utgifter for strømforbruk fra og med desember 2021 til og med mars 2022. Regjeringen foreslår at ordningen reguleres av en midlertidig lov. For at ordningen skal kunne settes i verk hurtig, bør den administreres av nettselskapene. Nettselskapene har allerede systemer med kundeinformasjon (kundeinformasjonssystem, KIS) som kan benyttes for at ordningen raskt kan nå frem direkte på strømregningen til husholdningene.

Det er et øvre tak på hvor mye forbruk som kan dekkes av ordningen (inntil 5 000 kWt per måned). Forbruk under dette nivået vil være dekket av stønadsordningen. Siden staten gjennom ordningen betaler en andel av strømutgiftene dersom strømprisen ligger over et visst nivå, vil statens bidrag overfor husholdningene øke desto høyere prisen blir.

Hensynet til å avlaste husholdningene med ekstraordinært høye strømutgifter må avveies mot behovet for at kundene fortsatt skal ha et insentiv til å begrense forbruket. Det foreslås at dersom den gjennomsnittlige elspotprisen over en måned overstiger 70 øre per kWt, vil staten dekke halvparten av utgiftene over dette nivået. På den måten vil staten være med på betalingen dersom prisene blir svært høye.

Formålet med den midlertidige loven er å etablere rettslig grunnlag for å forvalte ordningen. Det foreslås hjemmel for departementet til å gi utfyllende forskrifter, og for å kunne fravike bestemmelser i loven i særlige tilfeller. Formålet er å sikre at loven blir forvaltet i tråd med lovens formål og bevilgningene fra Stortinget. Dette legger også rammene for departementets bruk av forskriftshjemmelen.

3.2 Virkeområde

3.2.1 Tidsavgrensning

Departementet foreslår at stønadsordningen skal gjelde for strømforbruk fra og med 1. desember 2021 til og med 31. mars 2022. Departementet fremhever at ordningen skal være tidsbegrenset fordi man nå befinner seg i en ekstraordinær

situasjon. Det er ventet at de høye strømprisene vil vedvare gjennom vinteren, samtidig som kraftforbruket til husholdningene normalt går ned mot vår/sommer.

3.2.2 Husholdningskunder

Departementet foreslår at ordningen gir økonomisk stønad som kommer husholdningskunder til gode. Ordningens formål innebærer at næring og fritidsboliger ikke kvalifiserer for tilskudd. Departementet foreslår at loven skal omfatte de samme husholdningskunder som følger av gjeldende praksis og definisjoner hos nettselskapene i dag.

Et nettselskap vil normalt ha en sammensatt kundegruppe. I tråd med energiloven med forskrifter, herunder forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer, har nettselskapene stor grad av frihet, innenfor objektive og ikke-diskriminerende kriterier, til å fastsette hvordan tariffene for uttak i distribusjonsnettet skal utformes for den enkelte kundegruppen. Kostnadsnivået på nettleien vil kunne være avhengig av hvilken kundegruppe sluttbrukeren tilhører (næringskunde, husholdning eller fritidsboliger).

Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer § 9A-1 inneholder bestemmelser om kompensasjon for husholdninger og fritidsboliger ved svært langvarige strømavbrudd. I forskrift av 30. november 2005 nr. 1554 om leveringskvalitet i kraftsystemet § 2A-10 er det krav om at nettselskapene plasserer sluttbrukere i korrekt sluttbrukergruppe. Kravet gjelder i tilknytning til reglene om beregning av *kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke-levert energi* (KILE) ved strømavbrudd. For å kunne beregne KILE korrekt, må nettselskapene registrere sluttbrukerne med riktig sluttbrukergruppe. Departementet viser for øvrig til at avbruddsdata fordelt på sluttbrukergrupper inngår i avbruddsstatistikken som utarbeides av NVE. En nærmere oversikt over nettselskapenes ulike sluttbrukergrupper fremgår av vedlegg A til RMEs veileder 7/2018 til leveringskvalitetsforskriften.

Hvem som har rett til stønad etter § 4, vil samsvare med eksisterende sluttbrukergruppe 35, *husholdning* jf. vedlegg A i RMEs veileder 7/2018.

For at forbruket skal kunne knyttes til husholdningskunden, er det en forutsetning at måling av husholdningsforbruket skjer ved hjelp av en separat måler. Det har ingen betydning hva slags

type strømmåler kunden har. Av hensyn til at ordningen skal kunne iverksettes fort, er det av vesentlig betydning at nettselskapene kan bygge på allerede etablerte kundesystemer.

Særlig om bygninger med fellesmåling

For husholdninger som bor i sameier/borettslag/aksjeleilighet som har både egen strømreregning og en andel av felles strømreregning, vil kun forbruket knyttet til egen måler og eget forbruk være omfattet av ordningen. Fellesforbruket er i de aller fleste tilfeller registrert som næringsvirksomhet og ikke som husholdning, selv om forbruket typisk går til oppvarming, varmtvann, vaskekjeller m.m.

For at ordningen skal kunne omfatte slikt husholdningsforbruk fra felles målepunkt i sameier/borettslag/aksjeleilighet, er det behov for mer tid til å finne løsninger for hvordan slikt forbruk kan skilles ut, uten at næringsforbruk mottar støtte. Dette forutsetter at det er praktisk mulig å skille ut husholdningsforbruket, samt at stønad som gis ligger innenfor ordningens formål.

I forslaget er det tatt inn en forskriftshjemmel som gjør det mulig å gi nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad, jf. § 4.

Særlig om husholdninger med flere målepunkt

For husholdninger med flere målepunkt vil hvert målepunkt avregnes for seg og forbruket gjelder for hver måler. I tilfeller der en privatperson har flere strømmålere, er ikke nødvendigvis alt registrert som husholdning. Forbruk bak måler som er registrert som næring, er ikke omfattet av ordningen. Husholdninger kan videre ha strømmålere knyttet til ulike husholdningsmedlemmer. Stønad gis for hver måler registrert som husholdning, uavhengig av hvem som har forbruket bak måleren. Det er fakturamottaker som får stønad.

Særlig om sekundærboliger

Etter lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt kapittel 4 går det ved beregning av formuesskatt et skille mellom primærbolig og sekundærbolig. Sekundærbolig er all annen boligeiendom som ikke kan karakteriseres som primærbolig eller fritidseiendom. Typiske eksempler på sekundærbolig er utleiebolig og pendlerbolig.

Energilovgivningen stiller ikke krav til nettselskapene om at det skilles mellom primær- og sekundærboliger for å kategorisere nettkundene. Det innebærer at et nettselskap har kunder med

sekundærbolig som er plassert i sluttbrukergruppe *husholdning*. Uten nærmere avgrensning i lov eller forskrift, vil strømforbruk i sekundærboligene registrert som husholdning, være omfattet av den midlertidige ordningen. Det administrative arbeidet for nettselskapene med å få oversikt over disse tilfellene, for å eventuelt skille de ut, vil etter departementets vurdering forsinke iverksettelsen av ordningen. Departementet viser til at det av tidsmessige og administrative hensyn er av vesentlig betydning at nettselskapene kan bygge på allerede etablerte kundesystemer, selv om dette i noen tilfeller kan innebære at en husholdning får dekket forbruk for både primær- og sekundærbolig.

Hvis en sekundærbolig leies ut, avhenger det av det enkelte leieforhold om og hvordan en eventuell stønad skal fordeles mellom partene i leieforholdet.

3.2.3 Landbruk

Landbruksvirksomhet inkluderes i ordningen eller kompenseres tilsvarende. Denne kategorien må defineres nærmere, og nettselskapene må kunne identifisere denne gruppen som en underkategori i nettselskapenes kunderegistre. Landbruket registreres i dag i kategorien jordbruk, skogbruk og fiske. Landbrukskundene må derfor skilles ut i en egen kategori for at disse skal kunne inkluderes i ordningen. Dette skal gjennomføres så raskt som mulig.

For landbruksseiendom er det tatt inn en forskriftshjemmel i § 4 til å bestemme at ordningen utvides til landbrukskunder så raskt det er praktisk gjennomførbart. Dette må gjøres i tråd med den avgrensningen mot landbruk som ligger i EØS-avtalen. Regjeringen vil sikre at landbrukskunder får stønad på samme vilkår som andre husholdninger for perioden desember–mars, enten gjennom etterbetaling for januar på nettleien for februar eller gjennom andre ordninger.

3.2.4 Uenighet om hvem som omfattes av ordningen

Det kan oppstå uenigheter mellom nettkunder og nettselskapet om hvilken sluttbrukergruppe en kunde tilhører, og dermed om kunden er berettiget etter ordningen. For å kunne avgjøre slik uenighet mellom et nettselskap og kunden foreslår departementet at saken kan bringes inn for Reguleringsmyndigheten for energi for avgjørelse. I vurderingen av hvilken sluttbrukergruppe kunden tilhører, skal det legges avgjørende vekt på

det som fremgår om eiendommen i det offentlige eiendomsregisteret (matrikkel). Avgjørelsen vil være et enkeltvedtak, jf. forslaget § 4.

Ut fra ordningens svært tidsbegrensede karakter, og i lys av at det i det enkelte tilfellet vil være snakk om en økonomisk begrenset rettighet etter den midlertidige loven, foreslår departementet at Reguleringsmyndigheten for energis vedtak ikke kan påklages, jf. punkt 3.4.

3.2.5 Fjernvarme

I energiloven § 5-5 er det bestemmelser om prisregulering av fjernvarme som er koblet opp mot prisen for elektrisk oppvarming. Formålet med prisreguleringen vil ikke oppnås dersom stønadsordningen for strøm ikke hensyntas ved beregningen av maksimalprisen for fjernvarme. Departementet foreslår en bestemmelse om at det ved beregning av prisen for elektrisk oppvarming etter energiloven § 5-5 første ledd annet punktum, skal gjøres fratrukk for stønad etter stønadsordningen.

3.3 Beskrivelse av ordningen

3.3.1 Innledning

Kraftmarkedet kan deles inn i engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet. I engrosmarkedet kjøpes og selges store kraftvolum, og det er der prisdannelsen (spotprisen) for hver enkelt time i det påfølgende døgnet skjer. Prisdannelsen skjer basert på aktørens tilbud og etterspørsel gitt tilgjengelig overføringskapasitet i strømmettet. Den kortsiktige markedstilpasningen sørger for at de rimeligste produksjonsressursene tas i bruk først. Videre gir strømprisene signaler om knapphet på strøm.

Norge er i dag inndelt i fem prisområder som er fastsatt av Statnett basert på hvor det er strukturelle flaskehalsar i overføringsnettet. De fem prisområdene er Sørøst-Norge (NO1), Sørvest-Norge (NO2), Midt-Norge (NO3), Nord-Norge (NO4) og Vest-Norge (NO5). Ved inndeling i prisområder defineres et markedsområde på hver side av flaskehalsen.

Prisområder med mye produksjon relativt til forbruk, vil ha en lavere pris enn prisområder med mye forbruk relativt til produksjon. Kraften flyter fra områder med lav pris til områder med høy pris, og dette sikrer at kraften flyter der behovet er størst. Produsentene får betalt prisen i det prisområdet de er etablert, og forbrukere betaler prisen i sitt prisområde. Områdeprisene gir

dermed prissignaler om når det lønner seg å produsere og forbruke mer og mindre, samtidig som de signaliserer hvor det er strategisk å etablere ny produksjon eller nytt stort forbruk. Dette bedrer krafttilgangen og forsyningssikkerheten. Inndeling i prisområder betyr ikke at det automatisk oppstår ulike områdepriser. Når det ikke er begrensninger i kapasiteten i overføringsnettet, blir områdeprisene like.

I sluttbrukermarkedet er det den enkelte sluttbruker som inngår avtale om kjøp av kraft fra en fritt valgt kraftleverandør. Strøm er et homogent produkt, og det er ikke mulig å skille ulike kraftleveranser fra hverandre. Det som skiller kraftleverandørene fra hverandre, er derfor strømavtalene de tilbyr. Generelt kan sluttbrukeren velge mellom tre hovedtyper strømtavtaler: Fastprisavtaler, variabel pris avtaler og avtaler basert på elspotprisen med påslag (spotprisavtale). Avtaler knyttet til elspotprisen er ifølge Statistisk sentralbyrå den vanligste avtaletypen for husholdningskunder (74,1 %), etterfulgt av variabel pris avtaler (22,2 %) og til slutt fastprisavtaler (3,6 %) (per tredje kvartal 2021). Den foreslåtte ordningen er uavhengig av husholdningskundens strømtavtale.

3.3.2 Teknisk innretning

Departementet foreslår at ordningen innrettes slik at stønaden fra staten i størst mulig grad treffer husholdningene direkte. I det følgende beskrives trinnene i beregningen som ligger til grunn for at stønaden når fram til den enkelte husholdning.

Ordningen tar utgangspunkt i at Reguleringsmyndigheten for energi beregner den månedlige gjennomsnittlige elspotprisen for alle de fem prisområdene i Norge. Prisene skal beregnes som aritmetiske gjennomsnitt av timeprisene. På grunnlag av disse prisene beregner Reguleringsmyndigheten for energi også stønadssatser i tråd med en fastsatt formel i loven. På grunnlag av stønadssatsene som Reguleringsmyndigheten for energi har beregnet, fastsetter det enkelte nettselskapet stønadsbeløpet overfor husholdningskunden, basert på målt strømforbruk i den aktuelle måneden. Dette beløpet vil fremgå som et kronebeløp på fakturaen.

Den praktiske overføringen av stønad til sluttbrukeren vil bero på om denne mottar felles faktura for nettleie og strøm (gjennomfakturerings) eller ikke. For kunder med gjennomfakturerings vil stønadsbeløpet fremkomme som en reduksjon på fellesfakturaen for nettleie og strøm. Dersom stønadsbeløpet overstiger beløpet på nettleien, vil beløpet trekkes fra strømregningen gjennom en

oppgjørsmetode som allerede er etablert og automatisert mellom nettselskap og strømleverandør. Dersom sluttbrukeren mottar separate fakturaer for nettleie og strømforbruk, vil stønadsbeløpet fremkomme som en reduksjon på nettleiefakturaen. Hvis stønadsbeløpet overstiger beløpet for nettleien, legges det opp til at nettselskapene gir kunden en kontantutbetaling tilsvarende differansen.

Det foreslås at beregningen nedfelles i loven, og at den gjennomføres på grunnlag av fastsatte kriterier, uten elementer av skjønn. Etter departementets vurdering vil beregningen ikke være et enkeltvedtak, se punkt 3.4.

Terskelverdi

Det foreslås en terskel for når stønadsordningen inntreffer. Terskelen bør innrettes slik at ordningen fanger opp situasjoner med vedvarende ekstraordinært høye strømpriser vinteren 2021/2022. For å opprettholde et økonomisk incitament for at husholdningene fortsatt kan bidra til reduserte utgifter ved å spare strøm, bør terskelen ikke settes for lavt. Ordningen vil etter forslaget inntre dersom gjennomsnittlig elspotpris for måneden i det prisområdet husholdningen tilhører, overstiger 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift. Med andre ord får man ikke stønad for korte perioder der elspotprisen er høyere enn terskelverdien.

Ordningen opprettholder insentiver til smart strømforbruk i husholdningene. Husholdningene må for det første selv dekke kostnadene opp til terskelverdien på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift. Over dette prisnivået må husholdningene fortsatt dekke halvparten av prisen som overstiger 70 øre per kWt og hele prisen for forbruk over 5000 kWt. For det andre vil det ikke være mulig å vite på forhånd om gjennomsnittlig elspotpris kommer til å overstige månedlig gjennomsnitt på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift. For kunder med timesspotavtaler vil det fortsatt lønne seg å styre forbruket vekk fra de dyreste timene i døgnet.

Stønadsgrad

Det foreslås at staten gir stønad til husholdningene dersom gjennomsnittlig elspotpris for måneden overstiger terskelnivået. For å opprettholde et økonomisk incitament for at husholdningene fortsatt kan bidra til reduserte kostnader ved å spare strøm, bør ikke stønadsgraden settes for høyt. Det er viktig at det fremdeles er et prisignal for husholdningene også ved høye priser.

Strømkundene vil dermed fremdeles tjene på å holde forbruket nede. Departementet mener at en stønadsgrad må sikre at formålet med den midlertidige ordningen ivaretas, samtidig som prissignalene i markedet opprettholdes.

Departementet foreslår at staten via nettselskapene skal gi stønad til husholdningene lik 50 prosent av den gjennomsnittlige månedlige elspotprisen i det aktuelle prisområde som overstiger terskelverdien på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift for desember 2021 og januar, februar og mars 2022. Elavgift, nettleie mv. inngår ikke i stønadsordningen.

Stønadsatts

Ved beregning av stønad skal differansen mellom den gjennomsnittlige månedlige elspotprisen og terskelverdien på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift legges til grunn. Dette beløpet skal multipliseres med stønadsgraden som foreslås satt til 50 prosent. Resultatet av regnestykket gir stønadsatts som nettselskapet skal bruke overfor husholdningene. Det foreslås at disse beregningene foretas av Reguleringsmyndigheten for energi siste dag i den aktuelle måneden.

Dernest vil nettselskapene multiplisere stønadsatts med forbruket hos den enkelte husholdningskunde, som gir det totale stønadsbeløpet for den enkelte husholdning. I tillegg skal nettselskapene gjøre et påslag for merverdiavgift (unntatt for kunder i fylkene Nordland, Troms og Finnmark som har fritak for merverdiavgift på strøm til husholdningsforbruk). Dette beløpet vil være stønad som blir trukket fra på kundens faktura.

Volumbegrensning

For å unngå at ordningen dekker usedvanlig høyt forbruk, foreslår departementet at det settes et forbrukstak på 5000 kWt per måned. Departementet legger til grunn at dette forbrukstaket vil fange opp de fleste husholdninger, også i stor grad husholdninger i store og lite energieffektive boliger.

3.3.3 Administrasjon av den midlertidige ordningen

Departementet foreslår at ordningen forvaltes av Reguleringsmyndigheten for energi, og at det gjøres en egen bevilgning over statsbudsjettet til denne for å betjene ordningen. Et forslag til bevilgning fremmes i egen proposisjon.

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre gjennomsnittlig månedlig elspotpris for hvert prisområde i foregående måned (stønadsgrunnlag) innen utløpet av siste dag hver måned. Det samme gjelder for stønadsatts som nettselskapene skal benytte for å beregne stønadsbeløpet for sine husholdningskunder.

Det er nettselskapene som har innsyn i husholdningenes forbruk, og nettselskapene må gange stønadsatts med husholdningens forbruk. Forbruk utover 5000 kWt vil ikke omfattes av stønadsordningen. Det skal fremgå tydelig på fakturaen til husholdningskunden hvilken sats og volum som er benyttet, og hva stønadsbeløpet er. Hvis stønadsbeløpet for husholdningen er større enn nettleiekostnaden, vil det overskytende bli fradragsført på strømregningen fra strømleverandøren, eller bli utbetalt dersom kunden har separat faktura for nettleie.

Departementet foreslår at metodikken for å beregne hvor mye husholdningen skal få i stønad inntas i loven, jf. § 5. Beregningen av stønadsbeløpet inneholder ingen elementer av skjønn, og departementet legger til grunn at verken beregningen eller utbetalingen av stønad via nettselskapene vil anses som et enkeltvedtak jf. punkt 3.4.

Den foreslåtte fremgangsmåten under ordningen innebærer at stønadsbeløpene overfor husholdningene rent praktisk vil beregnes når fakturaen produseres. Kort tid etter dette tidspunktet skal nettselskapene oversende en oversikt til Reguleringsmyndigheten for energi som viser stønadsbeløpene som er utbetalt til nettkundene, jf. § 7. Oppgaven med å forvalte ordningen og føre tilsyn legges til Reguleringsmyndigheten for energi.

Nettselskapene fakturerer i dag sine kunder for leverte nettjenester (nettleie). Dette faktureres etterskuddsvis, og fakturaen skal være basert på avlesning. Dersom husholdningen ikke har AMS-måler, vil faktureringen skje basert på manuelt avlest eller stipulert forbruk.

3.4 Vedtak og unntak fra klagebehandling

Reguleringsmyndigheten for energi er et forvaltningsorgan og reglene i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kommer til anvendelse for organets myndighetsutøvelse. Nettselskaper og kraftleverandører er private rettssubjekter som i utgangspunktet ikke er underlagt forvaltningslovens regler.

Et enkeltvedtak etter forvaltningsloven er en avgjørelse fattet under offentlig myndighetsutøvelse som er bestemmende for rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd b, jf. bokstav a. Forpliktelsen til nettselskapene og kraftleverandørene til å forestå ordningen følger direkte av lovforslaget § 3. Nettselskapenes utbetaling til kunden er utelukkende basert på en matematisk formel, jf. lovforslaget § 5, og innebærer ikke noe element av individuell avgjørelse eller skjønn. Departementet legger til grunn at utbetalingen av stønaden til sluttkunden ikke er et enkeltvedtak.

Forpliktelsen til Reguleringsmyndigheten for energi til å forestå utbetalingen til nettselskapet for å dekke stønaden til sluttkundene, følger av denne lov. Departementet legger til grunn at denne utbetalingen heller ikke er et enkeltvedtak.

Som det fremgår av punkt 3.2.4, antar departementet at det er en viss risiko for at det i enkelte tilfeller kan oppstå uenighet mellom et nettselskap og nettkunde om hvilken sluttbrukergruppe en kunde tilhører. I tilfeller hvor nettkunder mener å være plassert i feil sluttbrukergruppe og ikke har fått berettiget stønad, skal nettkunden i første omgang kontakte sitt nettselskap. I tillegg foreslår departementet en rett for sluttbruker til å bringe saken inn til Reguleringsmyndigheten for energi for avgjørelse ved uenighet, jf. § 4. En slik avgjørelse vil være bestemmende for sluttbrukerens rettigheter, og er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd b, jf. bokstav a. Så lenge ikke annet er særskilt bestemt, gjelder forvaltningslovens regler om saksforberedelse ved enkeltvedtak i disse tilfellene.

Et forvaltningsvedtak skal som hovedregel kunne påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Departementet mener imidlertid at særlige hensyn tilsier at klageadgangen i saker om uenighet om sluttbrukergruppetilhørighet bør innskrenkes. Departementet legger i denne vurderingen vekt på at stønaden er begrenset, både i omfang og tid. Departementet har ikke hatt anledning til å vurdere hvor mange tilfeller av uenigheter som antas å kunne oppstå, men viser til at ordningen gjelder alle husholdninger i Norge (ca. 2 512 500 husholdningskunder per 2021).

Klager over Reguleringsmyndigheten for energis vedtak vil kunne medføre behov for store ressurser for å dekke pågang fra et potensielt stort antall nettkunder som er uenige. Dersom Reguleringsmyndigheten for energi i tillegg må forberede klagen i henhold til forvaltningsloven

kapittel IV og oversende til klageinstansen, vil dette legge beslag på ytterlige ressurser og fortrengte andre arbeidsoppgaver.

Det er Energiklagenemnda som er klageinstans for enkeltvedtak som fattes av Reguleringsmyndigheten for energi, jf. energiloven § 2-3 annet ledd. Det er tvilsomt om Energiklagenemnda vil ha kapasitet og ressurser til å rekke og behandle et stort antall mulige klager innen den midlertidige ordningen opphører. De samme argumentene gjør seg gjeldende dersom departementet skulle vært klageinstans i disse tilfellene.

Departementet mener at adgangen til å bringe uenigheten inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi, vil gi en betryggende saksbehandling, samtidig som effektivitetshensyn ivretas. Etter departementets vurdering vil de administrative ulempene ved en klagebehandling av slike spørsmål i to instanser hos myndighetene klart overstige den fordel den vil innebære for den enkelte klager. Departementet mener at Reguleringsmyndigheten for energis vedtak i disse tilfellene ikke bør kunne påklages.

3.5 Tilsyn og tilbakebetaling av uriktig stønad

Departementet foreslår en særskilt hjemmel for at Reguleringsmyndigheten for energi fører tilsyn med den midlertidige ordningen. Dette er foreslått regulert i § 7. Dersom det under tilsyn viser seg at en nettkunde urettmessig har fått utbetalt stønad mener departementet at det er nødvendig med en adgang til å kreve tilbakebetaling. Dette kan eksempelvis være dersom kundens registrering åpenbart ikke stemmer med de faktiske forholdene eller ved bevisst feilregistrering for å tilpasse seg ordningen. I forslaget § 9 er det inntatt hjemmel for at Reguleringsmyndigheten for energi kan kreve det uriktige beløpet tilbakebetalt. Forsinket tilbakebetaling vil utløse krav om forsinkelsesrenter. Et krav om tilbakebetaling vil være et enkeltvedtak som etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven § 28 kan påklages. Det foreslås at Olje- og energidepartementet i så fall er klageinstans.

Det følger av energiloven § 2-3 annet ledd at enkeltvedtak fattet av reguleringsmyndigheten bare kan påklages til Energiklagenemnda. Av Prop. 5 L (2017–2018) side 66 fremgår det at formålet med en egen klagenemnd er å styrke reguleringsmyndighetenes uavhengighet.

Klagenemnda behandler klager på vedtak eller omgjøring på eget initiativ i sakene der departementets instruksjons- og omgjøringsadgang er avskåret. Dette gjelder også vedtak i tilknytning til

utførelsen av regulatoroppgaver, som for eksempel innsynsbegjæringer mv. Den lovfestede uavhengigheten gjelder på det saklige området for utførelse av regulatoroppgaver. Etter departementets vurdering er ikke oppgaven med å kreve tilbakebetalt et uriktig utbetalt stønadsbeløp i henhold til denne midlertidige loven noe som må ligge til regulatoren. Energiloven § 2-3 er i dette tilfellet ikke til hinder for at klagebehandlingen etter denne lov legges til Olje- og energidepartementet.

Departementet viser til at stønadsordningen for husholdninger er et ekstraordinært tiltak. Oppgaven som legges til Reguleringsmyndigheten for energi med å forvalte ordningen er en særskilt oppgave som rettslig forankres i en midlertidig særlov og et eget bevilgningsvedtak. Enkeltvedtak om tilbakebetaling av et uriktig utbetalt stønadsbeløp i forslaget § 9, er en ekstraordinær oppgave som kommer i tillegg til øvrig virksomhet hos RME. Etter departementets vurdering er ikke energiloven § 2-3 til hinder for at klagebehandlingen etter denne lov legges til Olje- og energidepartementet.

3.6 Innhenting av opplysninger

I forbindelse med administrering av ordningen, vil nettselskapene, kraftleverandør og Reguleringsmyndigheten for energi behandle personopplysninger som navn, adresse, kontaktinformasjon samt informasjon om kundens strømforbruk. Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) av 15. juni 2018 nr. 38 og personvernforordningen regulerer hvordan personopplysninger skal behandles. For at behandling av personopplysninger skal være lovlig, må behandlingen ha et behandlingsgrunnlag, jf. personvernforordningen artikkel 6.

Nettselskap og kraftleverandør

Etter artikkel 6 nr. 1 bokstav c er behandling av personopplysninger lovlig dersom den er «nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige». Den rettslige forpliktelsen må etter artikkel 6 nr. 3 ha et supplerende rettsgrunnlag etter nasjonal rett.

Departementet mener at lovforslaget § 3 flg., hvor nettselskapene og kraftleverandørene blir pålagt rettslige forpliktelser i forbindelse med den midlertidige stønadsordningen, gir et tilstrekkelig supplerende rettsgrunnlag for nettselskapene til å behandle personopplysninger. Supplerende rettsgrunnlag for deling av informasjonen med Regule-

ringsmyndigheten for energi i forbindelse med kontroll, følger av forslaget § 8.

Nettselskapene og kraftleverandørene behandler allerede informasjon som nevnt ovenfor i kraft av avtaleforholdet mellom nettselskap og sluttbruker. Etter departementets vurdering vil stønadsordningen trolig innebære at nettselskapet og kraftleverandøren bruker de samme opplysningene til et nytt formål. Reguleringsmyndigheten for energi kan ha behov for informasjonen fra nettselskap eller kraftleverandør i forbindelse med utøvelse av kontroll med ordningen.

Det følger av personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger skal samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene. Adgangen til viderebehandling til nye formål er også nærmere regulert i artikkel 6 nr. 4. Etter departementets vurdering er stønadsordningen i utgangspunktet i tråd med prinsippene for behandling av personopplysninger som følger av GDPR art. 5. Departementet legger i denne vurderingen vekt på at formålet med ny behandling klart er i de registrertes interesse. Det kan likevel reises spørsmål om behandlingen av personopplysningene i forbindelse med ordningen er forenlig med det opprinnelige formålet, særlig når det gjelder utlevering til reguleringsmyndigheten, som benytter opplysningene til tilsynsformål. Behandlingen er imidlertid uansett hjemlet i nasjonal rett, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4.

Reguleringsmyndigheten for energi

Reguleringsmyndigheten for energi skal etter forslaget § 7 føre tilsyn med stønadsordningen. Dette innebærer at Reguleringsmyndigheten for energi kan ha behov for å behandle personopplysninger som nevnt over.

Reguleringsmyndigheten for energi må ha et rettslig grunnlag for å innhente personopplysninger fra både nettselskaper, kraftleverandører og Elhub for å administrere den midlertidige stønadsordningen. Data fra Elhub kan anvendes til å verifisere stønadsbeløpet fra det enkelte nettselskap. Departementet mener det er nødvendig at Reguleringsmyndigheten for energi gis en slik hjemmel for å sikre at det kan føres tilsyn med ordningen og i forbindelse med eventuell avgjørelse av uenighetssaker.

Etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e er behandling av personopplysninger lovlig dersom det er nødvendig for å utøve offentlig myndighet. Den offentlige myndighetsutøvelsen må etter artikkel

6 nr. 3 ha et supplerende rettsgrunnlag. Reguleringsmyndighetens funksjon som tilsynsmyndighet fremgår av forslaget til § 7 og adgangen til å innhente opplysninger fremgår av § 8.

3.7 Fjernvarme

Prisen på fjernvarme er regulert i energiloven § 5-5, hvor det i første ledd annet punktum fremgår at prisen for fjernvarme ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde. Det kan stilles spørsmål ved om den foreslåtte ordningen medfører at «prisen for elektrisk oppvarming» reduseres, og om stønadsordningen derfor skal telle med ved beregning av maksimalpris for fjernvarme.

Departementet bemerker at fjernvarme er et naturlig monopol hvor innsatsfaktorene i liten grad avhenger av strømprisen. Fjernvarme i Norge produseres i hovedsak ved forbrenning av avfall og bioenergi. Den historiske begrunnelsen for en maksimalpris på fjernvarme som relaterer seg til prisen på elektrisk oppvarming, er at prisen på fjernvarme ikke kunne være høyere enn prisen på elektrisitet dersom fjernvarme skulle være et aktuelt alternativ. Dette er også grunnen til at ikke bare strømprisen, men hele kostnaden til elektrisk oppvarming, herunder nettleie og avgifter, inkluderes i maksimalprisen for fjernvarme.

Etter departementets vurdering vil ikke formålet med prisreguleringen i energiloven § 5-5 oppnås fullt ut dersom stønadsordningen for strøm ikke hensyntas ved beregningen av maksimalprisen for fjernvarme. Departementet mener det er behov for å slå fast i lovforslaget § 10 at det ved beregning av prisen for elektrisk oppvarming etter energiloven § 5-5 første ledd annet punktum, skal gjøres fratrekk for stønad etter ordningen.

I og med at stønadsordningen er innrettet mot husholdningskunder vil forslaget til § 10 også være begrenset til denne gruppen. Dette skal sikre at kostnaden husholdningene betaler for fjernvarme ikke blir høyere enn kostnaden en husholdning betaler for elektrisitet.

3.8 Forholdet til annet regelverk

3.8.1 *Energiloven*

Den foreslåtte ordningen er et økonomisk tiltak rettet mot private forbrukere av strøm. Ordningen berører aktører med omsetningskonsesjon etter energiloven § 4-1, men det gjøres ingen endringer i konsesjonærenes rettigheter og plikter etter

energiloven. Den foreslåtte ordningen endrer ikke på selve organiseringen av kraftmarkedet.

I medhold av energiloven er det gitt forskrift om måling og avregning. Kapittel 7 i måle- og avregningsforskriften stiller krav til hvordan fakturering av forbrukere skal gjennomføres. Etter departementets vurdering er ikke disse reglene til hinder for gjennomføringen av stønadsordningen.

3.8.2 *EØS-rettslig regelverk*

Energimarkedsregelverket

Departementet viser til at den foreslåtte ordningen er et økonomisk tiltak rettet mot private forbrukere av strøm. Ordningen griper ikke inn i selve organiseringen av kraftmarkedet, verken i form av regulerte priser i engros- eller sluttbrukermarkedet eller som restriksjon på import eller eksport eller liknende.

EØS-avtalen vedlegg IV inneholder flere rettsakter av betydning for organiseringen av kraftmarkedet, herunder tredje elmarkedsdirektiv (direktiv 2009/72/EF), forordningen om grensekryssende krafthandel (forordning 714/2009) og ACER-forordningen (forordning 713/2009). Rettsaktene er gjennomført i medhold av energiloven. Energiloven § 2-3 gjennomfører krav om at Reguleringsmyndigheten for energi skal være uavhengig og at den ikke skal instrueres om utøvelsen av tillagt myndighet.

Ved gjennomføringen av tredje energimarkedspakke er det lagt til grunn at elmarkedsdirektivet ikke stenger for at forvaltningsorganet som er nasjonal reguleringsmyndighet også tillegges oppgaver utover det som er regulatoroppgaver, jf. Prop. 5 L (2017–2018) punkt 3.1.4.1. Etter departementets vurdering er det ikke EØS-rettslige hindringer for at oppgaven med å forvalte ordningen kan legges til RME. Av hensyn til rettslig klarhet og for å ivareta RMEs uavhengighet som regulator for kraftmarkedet, bør oppgaven konkretiseres i en midlertidig særlov.

Departementet foreslår at den midlertidige stønadsordningen skal forvaltes av Reguleringsmyndigheten for energi. Dette er en ny oppgave for Reguleringsmyndigheten for energi som ikke følger av energiloven eller tilhørende regelverk.

Regelverket om offentlig støtte

EØS-avtalen artikkel 61 inneholder et forbud mot offentlig støtte til foretak. Det er vilkår om at

støtten gis av offentlige midler, at den begunstiger enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester (selektivitet) og at den virer eller truer med å vri konkurransen og kan påvirke samhandelen mellom EØS-landene. Nærmere regler om offentlig støtte er gitt i lov om offentlig støtte av 27. november 1992 nr. 117.

Den foreslåtte ordningen er innrettet slik at stønaden tilfaller husholdningskunder. Ordningens virkefelt er avgrenset mot næringsdrivende. Det foreslås at departementet i forskrift kan definere nærmere hvem som anses som husholdning. I tilfeller av eventuell uriktig utbetaling av stønad til næringsdrivende aktører, for eksempel på grunn av en feilaktig registrering som husholdningskunde, foreslås det en hjemmel for tilbakeføring. For øvrig anser departementet at størrelsen på den økonomiske fordel for den enkelte mottaker av støtte i en statsstøtterettslig sammenheng må anses som svært beskjeden.

Ordningen forvaltes av nettselskapene, som vil motta utbetalinger fra staten som deretter skal fordeles videre til husholdningene gjennom nettselskapets fakturasystemer. Det legges ikke opp til at nettselskapene skal gis noen økonomisk fordel ved å administrere ordningen. Departementet viser for øvrig til at nettvirksomhet er et naturlig monopol som er underlagt en streng økonomisk regulering i medhold av energiloven, blant annet med krav til regnskapsføring og forbud mot kryssubsidiering mellom nettvirksomhet og annen virksomhet. Etter energiloven § 4-6 skal nettvirksomhet innenfor et energikonsern være selskapsmessig atskilt fra annen virksomhet. Etter departementets syn er derfor vilkårene for at det skal foreligge statsstøtte etter EØS-avtalen artikkel 61 ikke oppfylt hva gjelder utbetaling av stønadsbeløp fra staten via nettselskapene.

Etter departementets vurdering innebærer ordningen ingen form for offentlig støtte for kraftleverandører. Ordningen innebærer at staten dekker en andel av husholdningenes utgifter til strøm dersom disse er på et ekstraordinært høyt nivå. Ordningen er begrenset oppad til et maksimalt månedlig forbruk, og husholdningene vil fortsatt ha sterke incentiver til å begrense strømforbruket. Ordningen fungerer som en økonomisk avlastning til husholdningene, dersom strømprisene over tid ligger på et ekstraordinært høyt nivå.

3.8.3 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder generelt for Reguleringsmyndigheten for energis virksomhet. Det er foreslått et særskilt unntak for klageadgangen i forvaltningsloven § 28 i lovens § 4, jf. punkt 3.4. Dersom Reguleringsmyndigheten for energi fremsetter et tilbakebetalingskrav, jf. forslaget § 9, vil dette være et enkeltvedtak som følger de alminnelige reglene for saksbehandling i forvaltningsloven.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) vil få økte utgifter for å forberede, gjennomføre og følge opp stønadsordningen, herunder tilsyn med ordningen og eventuelle klagesaker. RME vil få kostnader knyttet til administreringen av ordningen.

Det følger av energiloven § 2-3 annet ledd at Reguleringsmyndigheten er uavhengig og ikke kan instrueres om utøvelsen av tillagt myndighet. Av hensyn til RMEs uavhengighet som regulator for kraftmarkedet, bør oppgaven med å administrere stønadsordningen nedfelles i en midlertidig særlov. Det følger av energiloven § 2-3 tredje ledd at Reguleringsmyndigheten ikke kan instrueres i disponeringen av tildelte budsjettmidler. RME må derfor få dekket sine økte utgifter gjennom en tilleggsbevilgning for 2022 på 5 millioner kroner.

Dersom det legges til grunn en terskelverdi på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift og en stønadsgrad på 50 prosent for strømforbruk i perioden fra og med desember 2021 til og med mars 2022, vil total stønad inkludert merverdiavgift kunne komme på 5 milliarder kroner ifølge RMEs beregninger. Den totale kostnaden av ordningen vil avhenge av den faktiske gjennomsnittlige elspotprisen i de ulike prisområdene samt det faktiske forbruket.

Departementet foreslår et tak for stønad for strømutgifter inntil 5 000 kWt per måned. Dette vil dekke strømforbruket fullt ut for de aller fleste husholdningene.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstønadsløven).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstønadsløven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstønadsløven)

§ 1 *Lovens formål*

Formålet med loven er å etablere en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter.

§ 2 *Virkeområde*

Loven gjelder på norsk landterritorium.

Loven gjelder energibruk fra og med desember 2021 til og med mars 2022.

§ 3 *Forvaltning av ordningen*

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre et stønadsgrunnlag og en stønadssats, forestå utbetaling av stønad til nettselskapene og føre tilsyn med ordningen.

Nettselskapene skal beregne stønadsbeløp for nettkunder med rett til stønad etter at stønadsgrunnlag og stønadssatsen er fastsatt av Reguleringsmyndigheten for energi, og utbetale stønaden.

Kraftleverandører som utfører gjennomfakturering av kunder, skal sikre at stønadsbeløpet som er fastsatt av nettselskapet tilfaller kunden ved fakturering.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningen, herunder om behandling av personopplysninger.

§ 4 *Rett til stønad*

Nettkunde med egen strømmåler og som er rettmessig registrert som husholdningskunde hos nettselskapet, har rett til stønad etter ordningen.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen, kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten avgjør saken ved enkeltvedtak som ikke kan påklages.

§ 5 *Beregning av stønad*

Reguleringsmyndigheten for energi skal innen siste dag i måneden beregne og offentlig-

gjøre gjennomsnittlig månedlig elspotpris for hvert prisområde (stønadgrunnlag). Prisen skal beregnes som et aritmetisk gjennomsnitt av alle timepriser.

Stønad gis bare dersom stønadsgrunnlaget overstiger 70 øre per kWt eksklusive merverdiavgift i prisområdet hvor kunden er tilknyttet (terskelverdi).

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne stønadssats basert på følgende formel: $0,5 \times (\text{stønadgrunnlag} - \text{terskelverdi})$.

Nettselskapet skal beregne stønadsbeløp for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssats og månedlig strømforbruk. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Det gis ikke stønad for forbruk over 5000 kWt per måned per målepunkt.

§ 6 *Utbetaling av stønad*

Stønaden skal komme til fradrag i fakturert nettleie fra nettselskapet. Dersom nettleien faktureres separat og stønaden overstiger nettleien, skal det overskytende beløp utbetales til kunden senest ved fakturaforfall.

Ved gjennomfakturering skal kraftleverandør sørge for at utbetaling til sluttkunden skjer gjennom fradrag på faktura. Dersom stønadsbeløpet overstiger nettleien, skal nettselskapet overføre overskytende beløp til kraftleverandøren.

Informasjon om stønadssats, forbruk og stønadsbeløp skal fremgå av fakturaen fra kraftleverandøren som utfører gjennomfakturering eller nettselskapet.

For nettselskap med leveringsplikt etter energiløven § 3-3 gjelder første, tredje og fjerde ledd tilsvarende.

§ 7 *Rapportering og kontroll*

Nettselskapene skal hver måned snarest mulig oversende til Reguleringsmyndigheten for energi en oversikt over stønadsbeløpene som er utbetalt til nettkundene.

Reguleringsmyndigheten for energi fører tilsyn med ordningen.

§ 8 *Innhenting av opplysninger*

Reguleringsmyndigheten for energi kan pålegge nettselskaper, kraftleverandører og Elhub, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad etter denne loven og kontrollen av denne.

§ 9 *Tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad*

Dersom det er utbetalt stønad til noen som ikke er rettmessige mottakere, kan Reguleringsmyndigheten for energi fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktig utbetalte beløpet. Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningsloven til departementet. Reguleringsmyndigheten for energi kan helt eller delvis frafalle krav om tilbakebetaling.

Krav om tilbakebetaling etter første ledd forfaller til betaling tre uker etter at kravet er sendt til skyldner.

§ 10 *Prisreguleringen av fjernvarme*

Ved beregning av prisen for fjernvarme for husholdninger etter energiloven § 5-5 første ledd annet punktum, skal det gjøres fratrukk tilsvarende stønad beregnet etter § 5. Departementet kan gi nærmere forskrift til utfylling av bestemmelsen i første punktum.

§ 11 *Forskrifter*

Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne loven. I særskilte tilfeller kan departementet gi forskrift som fraviker bestemmelser i loven.

§ 12 *Ikrafttredelse og opphevelse*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Loven oppheves 1. juli 2022.

